

УДК 37.091
ГРНТИ 14.25

ПЕДАГОГТИҢ КӘСІБИ ДАМУЫН ҚОЛДАУҒА БАҒЫТТАЛҒАН ДЕРЕКТЕРГЕ НЕГІЗДЕЛГЕН ДАМУЫШЫЛЫҚ БАСҚАРУ МОДЕЛІ

Гульмира Негматовна Габдуллина, Карлығаш Токбаевна Алдамбергенова

*Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасының
«Қостанай ауданы білім бөлімінің №1 Заречный жалпы білім беретін мектебі» КММ
Қостанай облысы, Қазақстан
e-mail: ggn198@yandex.kz*

МОДЕЛЬ РАЗВИВАЮЩЕГО УПРАВЛЕНИЯ, ОСНОВАННАЯ НА ДАННЫХ, НАПРАВЛЕННАЯ НА ПОДДЕРЖКУ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ

Гульмира Негматовна Габдуллина, Карлығаш Токбаевна Алдамбергенова

*КТУ «Заречная общеобразовательная школа №1 отдела образования Костанайского района» Управления
образования акимата Костанайской области
Костанайская область, Казахстан
e-mail: ggn198@yandex.kz*

DATA-DRIVEN DEVELOPMENTAL MANAGEMENT MODEL AIMED AT SUPPORTING TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT

Gulmira Negmatovna Gabdullina, Karlygash Tokbaevna Aldambergenova

*Municipal State Institution
"Zarechnaya Secondary School No. 1 of the Department of Education of the Kostanay District"
Education Department of the Akimat of Kostanay Region
Kostanay Region, Kazakhstan
e-mail: ggn198@yandex.kz*

Аңдатпа.

Мақалада білім беру ұйымында педагогтің кәсіби дамуын қолдауға бағытталған деректерге негізделген дамытушылық басқару моделін енгізу тәжірибесі қарастырылады. Зерттеудің өзектілігі дәстүрлі әкімшілік бақылау тәсілдерінің педагогтің кәсіби өсуіне жеткілікті деңгейде ықпал етпеумен байланысты. Зерттеудің мақсаты – чек-парақтарды, аналитикалық әңгіме мен кері байланыс тетіктерін қолдану арқылы педагогтің кәсіби рефлексиясын дамытуға бағытталған басқарушылық модельдің тиімділігін негіздеу. Зерттеу нәтижелері ұсынылған модельдің сабақ сапасын арттыруға, оқу мақсаттарын нақтылауға және педагогтердің кәсіби жауапкершілігін күшейтуге ықпал ететінін көрсетті.

Аннотация

В статье рассматривается опыт внедрения развивающей модели управления, основанной на данных, направленной на поддержку профессионального развития педагога в образовательной организации. Актуальность исследования обусловлена тем, что традиционные административные формы контроля не в полной мере способствуют профессиональному росту педагогов. Цель исследования – обосновать эффективность управленческой модели, ориентированной на развитие профессиональной рефлексии педагога посредством использования чек-листов, аналитической беседы и механизмов обратной связи. Результаты исследования показали, что предложенная модель способствует повышению качества урока, уточнению учебных целей и усилению профессиональной ответственности педагогов.

Annotation

The article examines the experience of implementing a data-driven developmental management model aimed at supporting teachers' professional development within an educational organization. The relevance of the study is determined by the limited impact of traditional administrative control practices on teachers' professional growth.

The purpose of the study is to substantiate the effectiveness of a management model focused on developing teachers' professional reflection through the use of checklists, analytical dialogue, and feedback mechanisms. The findings demonstrate that the proposed model contributes to improving lesson quality, clarifying learning objectives, and strengthening teachers' professional responsibility.

Түйінді сөздер: педагогтің кәсіби дамуы, дамытушылық басқару, деректерге негізделген басқару, кәсіби рефлексия, чек-парақтар, сабақ сапасын арттыру.

Ключевые слова: профессиональное развитие педагога, развивающее управление, управление на основе данных, профессиональная рефлексия, чек-листы, повышение качества урока.

Keywords: teacher professional development, developmental management, data-driven management, professional reflection, checklists, lesson quality improvement.

Кіріспе

Қазіргі білім беру жүйесінде білім сапасын арттыру және педагогтердің кәсіби дамуын жүйелі қолдау білім беру ұйымдарының негізгі стратегиялық міндеттерінің бірі болып табылады. Білім беру сапасының тұрақты өсуі педагогтердің кәсіби құзыреттілігімен, әдістемелік мәдениетімен және кәсіби рефлексия деңгейімен тікелей байланысты. Педагогтің кәсіби дамуы тек жеке бастамалармен шектелмей, білім беру ұйымы деңгейінде мақсатты түрде ұйымдастырылған басқарушылық қолдауды талап етеді. Осыған байланысты білім беру ұйымдарын басқаруда педагогтердің кәсіби дамуын қолдайтын деректерге негізделген дамытушылық басқару тетіктерін іздеу өзекті мәселе ретінде қарастырылуда.

Білім беру сапасын басқару тәжірибесінде дәстүрлі әкімшілік бақылау көбіне тексеру, сабақтарға қатысу және кемшіліктерді тіркеу арқылы жүзеге асырылады. Мұндай тәсілдер педагог қызметінің нәтижелерін тіркеуге бағытталып, кәсіби дамуды қолдаудың басқарушылық әлеуетін толық іске асырмайды. Көп жағдайда бақылау нәтижелері формалды сипат алып, педагогтің кәсіби өсуіне бағытталған нақты әдістемелік қолдауға айналмайды. Зерттеулер көрсеткендей, бақылаудың басым әкімшілік сипаты педагогтер арасында кәсіби күйзеліс пен сыртқы талапқа бағдарланған әрекеттердің қалыптасуына алып келуі мүмкін [1].

Заманауи педагогикалық менеджмент теориясында білім беру ұйымдарын басқаруда бақылау функциясынан дамытушылық басқаруға көшу қажеттігі негізделеді [1]. Бұл тұрғыда мониторинг басқарушылық модельдің құралы ретінде қарастырылып, педагогтің кәсіби әлеуетін ашуға және дамытуға жағдай жасайтын басқарушылық ықпал ету жүйесі ретінде түсіндіріледі.

Дамытушылық басқару моделінің негізгі ерекшелігі – педагогтің өз қызметін деректерге сүйене отырып талдауға, кәсіби шешімдерді саналы түрде қабылдауға белсенді қатысуын қамтамасыз етуі. Бұл үрдісте педагог бақылау объектісі емес, кәсіби серіктес ретінде қарастырылады. Мұндай тәсіл педагогтің кәсіби жауапкершілігін арттырып, үздіксіз кәсіби даму мәдениетінің қалыптасуына ықпал етеді.

Халықаралық тәжірибеде, әсіресе OECD зерттеулерінде, мектеп деңгейіндегі басқару тиімділігінің педагогтердің кәсіби дамуына бағытталуымен тығыз байланысты екені көрсетілген [5]. Зерттеулерде деректерге негізделген басқару модельдерінің педагогтердің әдістемелік шешімдерін жетілдіруге және сабақ сапасын арттыруға ықпал ететіні атап өтіледі. Осыған байланысты білім беру ұйымында деректерге негізделген дамытушылық басқару моделін енгізу өзекті болып табылады.

Осы мақалада ұсынылып отырған деректерге негізделген дамытушылық басқару моделі мектепшілік мониторингті формалды бақылау тетігінен педагогтің кәсіби дамуын жүйелі қолдайтын басқарушылық құралға трансформациялауға бағытталғанымен ерекшеленеді. Модельдің жаңалығы чек-парақтар, аналитикалық әңгіме және сапалық деректерді кешенді қолдану арқылы педагогтің кәсіби рефлексиясын дамытуға басқарушылық жағдай жасаумен айқындалады.

Осы зерттеудің мақсаты – педагогтің кәсіби дамуын қолдауға бағытталған деректерге

негізделген дамытушылық басқару моделін теориялық тұрғыдан негіздеу және оны жалпы білім беретін мектеп жағдайында қолдану тәжірибесін сипаттау.

Әдебиетке шолу

Ғылыми әдебиеттерде білім беру ұйымын басқаруда мониторинг пен талдау білім сапасын арттырудың маңызды тетігі ретінде қарастырылады. Алғашқы кезеңдегі зерттеулерде мониторинг негізінен бақылау, тексеруге бағытталған әкімшілік рәсімдер жиынтығы ретінде түсіндірілді [2]. Мұндай көзқарас мониторингтің реттеуші функциясын алға шығарып, оның педагогтің кәсіби дамуына ықпал ету мүмкіндігін шектеді.

Кейінгі ғылыми еңбектерде мониторингтің мазмұны қайта қаралып, ол дамытушылық басқарудың құрамдас бөлігі ретінде сипаттала бастады. Нұрғалиева Г.К. зерттеулерінде мониторинг педагогтің кәсіби қызметін бағалау құралы ғана емес, оның кәсіби рефлексиясын дамытуға мүмкіндік беретін басқарушылық тетік ретінде қарастырылады. Зерттеу барысында кері байланыс пен аналитикалық әңгіме форматтарының педагогтің кәсіби жауапкершілігін қалыптастырудағы маңызы қарастырылады [3].

БІ. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының еңбектерінде мониторинг деректерін білім беру ұйымының әдістемелік жұмысын жоспарлау, пәндік әдістемелік бірлестіктер қызметін ұйымдастыру және басқарушылық шешімдер қабылдау барысында пайдалану қажеттігі негізделген [2]. Алайда аталған зерттеулерде мониторингтің педагогтің кәсіби дамуына әсер ету механизмдері нақты басқарушылық модель деңгейінде жеткілікті ашылмаған.

Халықаралық ғылыми зерттеулерде, әсіресе OECD ұйымының еңбектерінде, педагогтерді бағалауға емес, қолдау мен кәсіби дамуға бағытталған басқару модельдері білім беру сапасының тұрақты өсуіне ықпал ететіні дәлелденген [5]. Бұл еңбектерде деректерге негізделген басқару педагогтердің әдістемелік шешімдерін жетілдіруге, кәсіби ынталандыруды арттыруға және мектептің даму стратегиясын нақтылауға мүмкіндік беретіні көрсетіледі.

Әдебиеттерге жасалған талдау білім беру ұйымында педагогтің кәсіби дамуын қолдайтын деректерге негізделген дамытушылық басқару моделін әзірлеудің ғылыми негізді екенін және оның практикалық маңыздылығын айқындайды.

Әдістер мен материалдар

Зерттеу қолданбалы сипатта жүргізілді және сапалық пен сандық әдістердің үйлесіміне негізделді. Зерттеу дизайны кросс-секциялық, тәжірибелік-бағдарланған сипатта болып, педагогтің кәсіби дамуын қолдауға бағытталған деректерге негізделген дамытушылық басқару моделінің тиімділігін бағалауға мүмкіндік берді. Зерттеу барысында алынған деректер нақты педагогикалық тәжірибені талдауға және қолданылған басқарушылық тетіктердің дамытушылық әлеуетін айқындауға бағытталды.

Зерттеуге Қостанай облысындағы жалпы білім беретін мектептің 30-дан астам педагогі қатысты. Қатысушылар іріктеу мақсатты түрде жүзеге асырылып, әртүрлі пәндік бағыттағы мұғалімдерді қамтыды: бастауыш сынып мұғалімдері, жаратылыстану-математика және гуманитарлық бағыттағы педагогтер. Мұндай іріктеме қолданылған әдістеменің әмбебаптығын тексеруге және оның әртүрлі пәндік контекстерде қолданылу мүмкіндігін бағалауға мүмкіндік береді.

Қатысушыларды іріктеу кезінде келесі критерийлер ескерілді: педагогикалық өтілінің кемінде үш жыл болуы, жалпы білім беретін мектепте негізгі педагогикалық қызмет атқаруы және зерттеуге ерікті түрде қатысуға келісім беруі. Қатысушылардың жасы, еңбек өтілі және пәндік өтілі әртүрлілігі алынған деректердің репрезентативтілігін арттырды.

Деректерді жинау үшін кешенді әдістер жүйесі қолданылды. Қолданылған чек-парақтар мен сауалнама құралдарының мазмұндық валидтілігі пәндік әдістемелік бірлестіктер мен мектеп әкімшілігінің сараптамасынан өткізілуі арқылы қамтамасыз етілді. Негізгі әдістер қатарына педагогикалық бақылау (сабақтарға қатысу), сауалнама, чек-парақтарды талдау және аналитикалық әңгіме нәтижелерін жинақтау кірді. Педагогикалық бақылау барысында сабақтың

құрылымы, оқу мақсаттарының нақтылығы, оқыту әдістері, оқу сауаттылығын дамытуға бағытталған тапсырмалардың қолданылуы, бағалау және кері байланыс ерекшеліктері жүйелі түрде тіркелді.

Сауалнама әдісі педагогтердің басқарушылық тетіктерге деген бастапқы және кейінгі көзқарасын, олардың кәсіби қызметке ықпалын және әдістемелік қолдау деңгейін анықтау мақсатында қолданылады. Сауалнама нәтижелері енгізілген модельдің қабылдану динамикасын сандық деректер негізінде талдауға мүмкіндік берді.

Зерттеу құралы ретінде сабақ сапасын кешенді талдауға арналған чек-парақтар пайдаланылды. Чек-парақтардың құрылымы қазіргі білім беру талаптарына сәйкес әзірленіп, оқу мақсаттарын нақтылау, оқу әрекеттерін ұйымдастыру, білім алушылардың оқу дербестігін дамыту, оқу сауаттылығын қалыптастыру әдістерін қолдану, формативті бағалау және мазмұнды кері байланыс беру компоненттерін қамтыды. Әрбір көрсеткіш бақыланатын және сипаттамалық түрде тұжырымдалып, бағалаудың субъективтілігін төмендетуге бағытталған.

Аналитикалық әңгіме әдісі алынған деректерді педагогпен бірлесіп талқылауға және кәсіби рефлексияны дамытуға бағытталды. Әңгіме барысында педагог алдымен өз сабағына өзіндік талдау жасап, кейін чек-парақ деректерімен салыстырмалы талдау жүргізді. Бұл тәсіл бақылауды бағалау үдерісінен кәсіби диалог пен қолдауға негізделген басқарушылық құралға айналдыруға мүмкіндік берді.

Деректерді талдау барысында сипаттамалық статистика элементтерін (пайыздық көрсеткіштер, салыстырмалы динамика) және сапалық талдау әдістері қолданылды. Сандық деректер енгізілген басқару моделінің сабақ сапасына ықпалын айқындауға, ал сапалық деректер педагогтердің кәсіби өзгерістерін, рефлексия деңгейін және әдістемелік шешімдердің трансформациясын анықтауға мүмкіндік берді.

Зерттеу барысында этикалық талаптар толық сақталды. Қатысушылар зерттеудің мақсаты, міндеттері және қолданылатын әдістер туралы алдын ала хабардар етіліп, олардың ерікті қатысуы қамтамасыз етілді. Жиналған деректердің құпиялылығы сақталып, нәтижелер тек жинақталған және анонимді түрде пайдаланылды. Бұл зерттеудің ғылыми адалдығын және алынған деректердің сенімділігін қамтамасыз етті.

Нәтижелер және оларды талқылау

Зерттеу нәтижелері педагогтің кәсіби дамуын қолдауға бағытталған деректерге негізделген дамытушылық басқару моделінің педагогтердің кәсіби қызметіне айқын әрі тұрақты ықпал ететінін көрсетті. Модельді енгізудің бастапқы кезеңінде педагогтердің 42%-ы қолданылған басқарушылық тетіктерді дәстүрлі әкімшілік бақылау және тексеру құралы ретінде қабылдаған. Бұл жағдай білім беру ұйымдарында бақылау функциясының ұзақ уақыт бойы басым сипатта болғанын және мектепшілік мониторингке қатысты қалыптасқан стереотиптердің сақталғанын айғақтайды. Педагогтер тарапынан мониторинг көбіне сыртқы бақылау, есеп беру және кемшіліктерді тіркеу тетігі ретінде қабылданған.

Алайда зерттеу барысында әдістемелік сүйемелдеу, басқару моделінің мақсаттары мен қағидаттарын жүйелі түсіндіру, сондай-ақ аналитикалық әңгіме форматтарын енгізу нәтижесінде педагогтердің көзқарасында елеулі өзгерістер байқалды. Қайта жүргізілген сауалнама нәтижелері мониторингті әкімшілік бақылау құралы ретінде қабылдайтын педагогтер үлесінің 22%-ға дейін төмендегенін көрсетті. Бұл динамика дамытушылық басқару моделінің мазмұны педагогтер үшін түсінікті болып, оның кәсіби қолдау тетігі ретінде қабылдана бастағанын дәлелдейді.

Сандық деректер сабақ сапасының негізгі компоненттері бойынша оң өзгерістердің орын алғанын көрсетті. Атап айтқанда оқу мақсаттарының нақтылығы көрсеткіші 54%-дан 82%-ға дейін артты. Бұл педагогтердің сабақ жоспарлау барысында оқу мақсаттарын нақты, өлшенетін және күтілетін нәтижелерімен байланыстыра отырып тұжырымдауға көбірек мән бере бастағанын көрсетеді. Оқу мақсаттарының нақтылануы сабақ құрылымының логикалық жүйеленуіне, оқыту әрекеттерінің мақсатқа сәйкестендірілуіне және оқу нәтижелерінің

айқындалуына ықпал етті.

Сонымен қатар оқу сауаттылығын дамытуға бағытталған тапсырмаларды қолдану үлесінің 46%-дан 76%-ға дейін өсуі педагогтердің сабақ мазмұнында мәтінмен жұмыс, ақпаратты талдау, интерпретациялау, дәлелдеу және рефлексия элементтерін жүйелі түрде енгізе бастағанын көрсетеді. Бұл өзгеріс функционалдық сауаттылықты дамытуға бағытталған тапсырмалардың сабақ құрылымындағы үлесінің артқанын және педагогтердің оқыту әдістерін саналы түрде қайта қарағанын аңғартады.

Мазмұнды кері байланыс беру көрсеткіші 51%-дан 79%-ға дейін артуы зерттеудің маңызды нәтижелерінің бірі болып табылады. Бұл дерек бағалаудың формативті сипат алып, кері байланыстың білім алушылардың оқу жетістіктерін жетілдіруге бағытталған құрал ретінде қолданылғанын көрсетеді. Кері байланыстың мазмұнды әрі нақты берілуі педагогтердің бағалау мәдениетінің дамуына, оқыту үдерісінің оқушыға бағдарлануына және білім алушылардың оқу уәжінің артуына ықпал етті.

Алынған нәтижелер деректерге негізделген дамытушылық басқару моделінің педагогтердің сабақ жоспарлауына, әдістемелік шешімдеріне және кәсіби рефлексиясына кешенді әсер ететінін дәлелдейді. Мониторинг деректері педагогтерге өз тәжірибесіне сыни тұрғыдан қарауға, сабақтың күші және жетілдіруді қажет ететін тұстарын айқындауға, сондай-ақ кәсіби даму аймақтарын саналы түрде анықтауға мүмкіндік берді. Бұл үдеріс педагогтің кәсіби жауапкершілігін арттырып, өзін-өзі дамытуға бағытталған ішкі уәжін күшейтті. Аталған өзгерістер педагогтердің сыртқы бақылауға тәуелділігін азайтып, кәсіби дербестік пен жауапкершілікке негізделген қызметтік ұстанымның қалыптасуына ықпал етті.

Алынған деректер отандық және халықаралық зерттеулер нәтижелерімен үйлеседі. Атап айтқанда, педагогтің кәсіби дамуын қолдауға бағытталған дамытушылық басқару тетіктерінің тиімділігі туралы ғылыми тұжырымдармен сәйкес келеді [2; 3; 5]. Бұл зерттеу нәтижелері мониторингті бақылау емес, кәсіби қолдау мен даму құралы ретінде ұйымдастырылуының ғылыми негізді екенін растайды.

Практикалық тұрғыдан алғанда, алынған деректер пәндік әдістемелік бірлестіктердің жұмысын жоспарлау барысында пайдалану педагогтердің кәсіби дамуын мақсатты және жүйелі түрде қолдауға мүмкіндік берді. Жиналған мәліметтер әдістемелік отырыстардың мазмұнын нақты проблемалық аймақтарға бағыттауға, педагогтерге қажетті әдістемелік қолдау түрлерін айқындауға және кәсіби даму траекторияларын жоспарлауға негіз болды.

Осылайша, мониторинг формалды есеп беру құралы емес, деректерге негізделген аналитикалық құрал ретінде педагогтердің кәсіби дамуын жүйелі түрде қолдайтын және басқарушылық шешімдер қабылдауға негіз болатын тиімді құралға айналды. Бұл тәжірибе дамытушылық басқару моделінің мектеп деңгейінде тиімді іске асырылуы педагогикалық ұжымның кәсіби әлеуетін арттыруға және білім беру сапасын басқарудың жаңа деңгейіне көшуіне мүмкіндік беретінін көрсетті.

Қорытынды

Зерттеу нәтижелері деректерге негізделген дамытушылық басқару моделін енгізу білім беру ұйымындағы формалды бақылау моделінен педагогтің кәсіби дамуын жүйелі түрде қолдайтын тиімді басқарушылық тәжірибеге көшуге мүмкіндік беретінін көрсетті. Мониторингтің бақылау және есеп беру функцияларымен шектелмей, педагогтің кәсіби рефлексиясын, әдістемелік ізденісін және сабақ сапасын арттыруға бағытталуы оның басқарушылық әлеуетін едәуір күшейтеді.

Чек-парақтарды сапалық талдау және рефлексия құралы ретінде пайдалану педагогтердің кәсіби қызметіне саналы көзқарас қалыптастырып, кәсіби жауапкершіліктің артуына ықпал етті. Сабақ құрылымын, оқу мақсаттарының нақтылығын, оқу сауаттылығын дамыту тәсілдерін және кері байланыс сапасын жүйелі талдау педагогтердің өз тәжірибесін қайта қарауына және әдістемелік шешімдерін жетілдіруіне мүмкіндік берді. Бұл үдеріс педагогтің кәсіби дамуын сыртқы бақылау арқылы емес, ішкі уәж бен өзіндік рефлексия негізінде қамтамасыз етуге

жағдай жасайды.

Балдық бағалаудан бас тартып, деректерге негізделген сапалық талдауға көшу педагогтер мен мектеп әкімшілігі арасындағы қарым-қатынастың сипатын өзгертті. Мониторинг нәтижелерін жазалау немесе кемшіліктерді тіркеу құралы ретінде емес, кәсіби қолдау мен бірлескен талдау алаңы ретінде пайдалану серіктестік пен сенімге негізделген кәсіби өзара әрекеттестікті нығайтты. Бұл өз кезегінде педагогикалық ұжымды ашық кәсіби диалог мәдениетінің қалыптасуына және әдістемелік мәдениеттің дамуына ықпал етті.

Ұсынылған дамытушылық басқару моделі мониторингті білім беру сапасын басқарудың тиімді аналитикалық құрал ретінде қарастыруға мүмкіндік береді. Алынған деректерді пәндік әдістемелік бірлестіктердің жұмысын жоспарлауда, педагогтердің кәсіби даму траекторияларын айқындауда және басқарушылық шешімдер қабылдауда пайдалану оның практикалық құндылығын арттырады. Модель білім беру ұйымдарының күнделікті басқару тәжірибесінде қолдануға бейімделген және әртүрлі мектеп контекстінде икемді түрде жүзеге асырылуы мүмкін.

Сонымен қатар зерттеу белгілі бір шектеулерге ие екенін атап өткен жөн. Зерттеу бір білім беру ұйымының тәжірибесі негізінде жүргізілді, бұл алынған нәтижелерді кең ауқымда жалпылауды шектейді. Болашақ зерттеулерде дамытушылық басқару моделін әртүрлі өңірлердегі мектептерде апробациялау, ұзақ мерзімді зерттеулер жүргізу және оның білім алушылардың оқу жетістіктеріне ықпалын тереңірек талдау өзекті болып табылады.

Қорытындылай келе, деректерге негізделген дамытушылық басқару моделі педагогтердің кәсіби дамуын қолдаудың тиімді тетігі ретінде білім беру сапасын басқарудың жаңа деңгейіне көшуге мүмкіндік береді. Ұсынылған тәжірибе мектеп әкімшілігі, әдістемелік бірлестіктер және педагогтер үшін практикалық маңызы бар басқарушылық модель ретінде ұсынылады және білім беру ұйымдарының әдістемелік жұмысын жетілдіруге негіз бола алады.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі. Орта білім беру ұйымдарында оқу процесін ішкі бағалау жөніндегі әдістемелік ұсынымдар. Астана, 2022.
2. Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық академиясы. Мектепшілік бақылау және мониторинг: әдістемелік құрал. – Астана, 2021.
3. Нұрғалиева Г.К. Педагогтің кәсіби дамуын басқарудағы мектепшілік мониторингтің рөлі // Алтынсарин академиясының хабаршысы. – 2020. – № 4.
4. Байтұрсынов А., Жүсіпова С. Білім беру сапасын басқарудың заманауи тетіктері. – Алматы: Қазақ университеті, 2019.
5. OECD. Мектепті бағалау, педагогтерді бағалау және кері байланыс. – Париж, 2013.

REFERENCES

1. Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan. Methodological Guidelines for Internal Evaluation of the Educational Process in Secondary Education Organizations. Astana, 2022.
2. Y. Altynsarin National Academy of Education. School-Based Control and Monitoring: A Methodological Guide. Astana, 2021.
3. Nurgaliyeva, G. K. The Role of School-Based Monitoring in Managing Teachers' Professional Development. Bulletin of the Altynsarin Academy, 2020, No. 4.
4. Baitursynov, A., & Zhussipova, S. Modern Mechanisms for Managing the Quality of Education. Almaty: Kazakh University, 2019.
5. OECD. Synergies for Better Learning: An International Perspective on Evaluation and Assessment. Paris: OECD Publishing, 2013.